

Rådslag – ett spel om politik och demokrati

Elevernas spelhandledning

Spelets idé

Du kommer att växla mellan två helt olika roller i detta spel:

- a/ Ledamot i din kommuns kommunfullmäktige
och
- b/ Medborgare i en kommun

Ledamot i kommunfullmäktige

Tillsammans med de andra politikerna i din kommun ska ni på bästa sätt lösa de ärenden (fall) som kommer upp på kommunfullmäktiges dagordning.

Om det ni gör är populärt hos medborgarna i kommunen kommer ni att få förtroendepoäng. Om medborgarna blir missnöjda förlorar ni förtroendepoäng.

De förslag ni lämnar som lösning på era fall kostar som regel pengar. Kommunen har en begränsad budget, så ni kan inte göra av med hur mycket pengar som helst.

När spelet är slut utses den kommun som vinnare som har flest förtroendepoäng och bäst ekonomi.

Viktigt! För att spelet ska fungera måste det finnas flera kommuner.

Varje kommun bör ha minst tre deltagare. Alla är politiker i kommunfullmäktige.

Medborgare i en kommun

Vid minst tre tillfällen i varje spelomgång samlas spelets alla deltagare till ett gemensamt Folkets rådslag. Där får människorna säga sin mening om kommunfullmäktiges förslag och handlingar. Då är du inte längre kommunpolitiker i din egen kommun, för då spelar du och dina klasskamrater rollen som medborgare i en annan kommun. Det kommer till och med att bli så att du får yttra dig om de beslut du själv har fattat när du spelade rollen som kommunpolitiker.

Spelledare

Varje spel har en spelledare som själv inte deltar. Spelledaren leder Folkets rådslag, de gemensamma stormötena. Spelledaren ansvarar för att spelreglerna följs och att kommunen och medborgarna gör det som ska göras.

Spelledaren kan också bestämma om kommunerna ska utsättas för en yttre påverkan och vad som då händer med förtroendepoäng och med ekonomin.

Tidningar

För att bestämma vilka fall (händelser och ärenden) som kommunerna måste ta itu med kommer spelarna att få klippa ut artiklar och notiser ur dagstidningar vid ett par tillfällen under varje spelomgång.

Förtroendepoäng och ekonomi

Kommunen startar spelet med en förtroendepoäng och ska sedan försöka få så många poäng som möjligt.

Budgeten avgör hur mycket kommunen kan använda för att lösa sina fall. När två kommuner fått underskott i sin budget avslutas spelet men kan starta igen efter nyval.

Valutan i detta spel har vi döpt till *pengar*, har du något bättre förslag?

Uppdragslista – spelets gång

1. Val

Först bestämmer spelarna och/eller spelledaren hur många kommuner det ska finnas. Varje kommun ska ha minst tre deltagare men helst inte fler än sex.

Därefter röstar spelarna om vilka som ska vara ordförande i de olika kommunerna. Ordförandena utser sedan i tur och ordning de övriga politikerna i kommunfullmäktige.

Det första kommunfullmäktige gör är att bestämma ett namn på sin kommun.

FÖRSTA SPELFASEN

Rådslag i kommunfullmäktige

2. Klipp ut ur tidningar

Spelledaren förser kommunfullmäktige med ett par blanketter för fallbeskrivning.

Kommunfullmäktige samlas för att klippa ut artiklar och notiser som kan passa som fall. De ska handla om:

- *arbete och boende*
- *vård, omsorg och skola*
- *fritid och kultur*
- *miljö och livsmedel*
- *kommunikation*
- *energi, vatten och renhållning*

Be spelledaren förklara om du är osäker på vad orden innebär.

3. Fyll i blanketterna om fallbeskrivning

Välj ut två artiklar/notiser som ni tror kan bli bra fall. Fyll tillsammans i en fallbeskrivning för varje tidningsurklipp som ni har valt.

Det spelar ingen roll om artikeln eller notisen beskriver något som redan har hänt. Det kan ju ha ägt rum någon annan stans och nu kan ni låta samma sak vara på gång i en annan kommun.

Folkets rådslag

4. Alla samlas

Alla medborgare samlas till ett gemensamt rådslag. Spelledaren är ordförande.

5. Vilka ska bestämma?

De olika fallen presenteras av spelledaren. Efter varje presentation bestämmer du tillsammans med de övriga medborgarna om:

(A) det är kommunfullmäktiges sak att fatta beslut om ärendet

(B) eller om fallet bäst avgörs av någon annan grupp t ex regeringen, EU, polisen ...

(C) Kanske tycker du att ingen ska bestämma alls utan att varje medborgare själv får avgöra hur han bäst vill lösa frågan

6. Förslag på följder för kommunen

De fall som du och de andra medborgarna beslutat att kommunerna ska bestämma över (A) presenteras kortfattat en gång till av spelledaren. Nu ska ni tänka ut vad som kan hända när någon kommun tar itu med fallet och sist på Folkets rådslag får du och de andra medborgarna diskutera detta och komma med förslag till spelledaren på hur det går med ekonomin och med förtroendepoängen.

ANDRA SPELFASEN

Rådslag i kommunfullmäktige

7. Spetsa till ert gamla fall

Om något eller några av de fall som ni valde i punkt 3 utsågs som fall som kommunerna ska bestämma över (A) ska ni nu spetsa till ett av dem. Det gör ni på en Diarieblankett som ni får av spelledaren. Dessutom får er kommun 20 pengar för varje fall

Nu gäller det att diskutera och att samarbeta i kommunfullmäktige för att göra fallet så spännande och intressant som möjligt.

När diarieblankettens fyra första punkter är ifyllda går ni tillsammans med spelledaren igenom diarieblanketten och fyller i de två sista punkterna.

Det är inte alls säkert att det fall ni nu har spetsat till kommer att drabba er egen kommun. Varje kommun kommer nämligen att få dra varsin diarieblankett från spelledaren. Så ju fler kommuner som är med i spelet ju mindre är risken (eller chansen?) att ni drar er egen diarieblankett.

8. Men nu har ni också chansen att hitta något bra för er egen kommun

Nu är det dags att bläddra i tidningarna igen. Den här gången ska ni välja ut något som ni vill ska hända i er egen kommun. Ni ska nu leta i tidningar efter det vi kallar en Bonusfall. Det kan vara ett fall som gör att ni får mer pengar eller något som ökar er popularitet och därmed ger er fler förtroendepoäng. Har ni riktig tur kanske det blir både poäng och pengar.

Leta inte bara i artiklar och notiser efter ert bonusfall. Det kan finnas bra idéer och uppslag i ledare, debattartiklar, insändare och krönikor också. Be spelledaren förklara vad de olika namnen innebär och var man kan hitta materialet i tidningen.

Ni behöver inte ta hela artikeln eller insändaren. Det går bra att vaska fram ett fall ur delar av tidningsmaterialet.

9. Förbered ert bonusfall ordentligt

Bara för att ni i kommunfullmäktige tyckte att ni hade hittat ett bra bonusfall är det inte alls säkert att folket tycker det. Det är nämligen medborgarna på nästa Folkets rådslag som avgör vad ert bonusfall är värt. Därför måste ni noggrant gå igenom hur ni ska lägga fram ärendet för folket.

En i kommunfullmäktige utses till förhandlingsdelegat. **Delegaten fortsätter att spela sin roll som ledamot i kommunfullmäktige i nästa Folkets rådslag**. Tillsammans med delegaterna från de andra kommunerna ska de förhandla fram så förmånliga villkor som möjligt för sina bonusfall.

Hela gruppen måste hjälpas åt att ge delegaten de bästa argumenten och goda råd om hur ärendet ska presenteras så att chansen ökar att folket verkligen uppskattar förslagen.

Folkets rådslag

10. Kommundelegaterna presenterar sina bonusfall

Delegaterna sätter sig tillsammans med ansiktena vända åt medborgarna. I tur och ordning beskriver de sina kommuners bonusfall och argumenterar för sina förslag på pengar (max 50 *pengar*) och/eller förtroendepoäng (max +2).

11. Medborgarna gör sin röst hörd

När delegaternas presentationsrunda är klar är det dags för folket att säga sitt. Är förslagen rimliga? Fanns det något kommundelegaterna inte hade tänkt på? Tänk om något oförutsett skulle hända! Hur har kommunerna egentligen räknat?

12. Delegaterna avgör

Spelledaren är ordförande när delegaterna nu bestämmer vad de olika bonusfallen ska vara värda. Spelledaren har utslagsröst.

13. Lotten avgör vilken uppgift kommunfullmäktige ska arbeta med

Folkets rådslag avslutas med att spelledaren låter varje delegat dra en lott med ett nummer som visar vilken diarieblankett (se punkt 8) kommunen ska arbeta med. Därefter upplöses mötet.

TREDJE SPELFASEN

Rådslag i kommunfullmäktige

14. Nu gäller det att hitta en bra lösning på fallet

Kommunordföranden läser upp den diarieblankett som förhandlingsdelegaten fick med sig från förra Folkets rådslag. Nu måste ni i kommunfullmäktige ta er tid att diskutera hur ni vill åtgärda ert fall.

Spelledaren ger varje kommun en Åtgärdsblankett. Fyll i era beslut och avsluta med att ge förslag på vad ert fall kommer att kosta och hur förtroendepoängen kan komma att förändras. Hur det går med kostnader och förtroendepoäng bestäms av spelledaren och medborgarna på Folkets rådslag.

(14b.) Nu kan det hända något oväntat – en yttre påverkan

Om spelet spelas med Yttre påverkan berättar nu spelledaren för kommunerna vad som har hänt och hur kommunens ekonomi påverkas.

Medborgarna kräver att få veta hur kommunen tänker möta den yttre påverkan så att det blir så bra som möjligt för kommuninnevanarna. Skriv ner en handlingsplan på ett papper som lämnas till spelledaren.

15. Hur ska vi göra med skatten?

Nu när ni i kommunfullmäktige vet hur stora utgifter kommunen har haft är det dags att fundera på nästa omgångs inkomster, alltså skatten.

Spelledaren överlämnar en bokföringsblankett. Här fyller ni i kommunens inkomster och utgifter. Summan bör helst bli minst 600 *pengar* när ni har fått in skatten. Därför måste ni nu avgöra om ni vill höja, sänka eller ha kvar skatten som den är. Höjd skatt kostar förtroendepoäng, men om ni klarar att sänka skatten får kommunen en förtroendepoäng.

Folkets rådslag

16. Vad säger folket?

Nu samlas alla medborgare för få lyssna till hur kommunerna planerat att lösa sina fall. Spelledaren läser upp åtgärdsblanketterna och efter var och en får medborgarna tillfälle att opponera mot förslaget och att diskutera konsekvenserna.

Alla fattar därefter ett gemensamt beslut om vilka kostnaderna blir och vad som händer med förtroendepoängen.

(16b.) Vilken kommun löste den yttre påverkan bäst?

Om spelet spelas med Yttre påverkan läser nu spelledaren upp kommunernas handlingsplaner för att möta den yttre påverkan. Folkets rådslag utser den kommun som har det bästa förslaget och som belöning får en extra förtroendepoäng.

17. Nu slår vi om skatten

Varje kommuns ordförande berättar för spelledaren vilken skatttabell de tänker använda för nästa spelomgång. Därefter slår ordföranden en tärning där spelledarens skatttabell visar hur mycket skatt som kommer in.